

HRVATSKI *glasnik*

XXXIII. godina, 50. broj

14. prosinca 2023.

cijena 250 Ft

U agoniji Miroslava Krležę

Foto: LASZLO TOTTH

8. i 9. stranica

Program kulturne suradnje

3. stranica

Hrvatski dan i Susret hrvatskih folklornih društava

7. stranica

Zahvala od rodnog mjesta

14. stranica

Od pučkih običaja do Crnog petka

Hrvati, pa i Hrvati u Mađarskoj, u razdoblju došašća imaju brojne pučke običaje. Nažalost, oni polako iščezavaju. U raznim krajevima Hrvatske i Mađarske od Sv. Lucije, koju smo proslavili 13. prosinca, postoji običaj promatranja vremena do Božića – 12 dana koji predstavljaju 12 mjeseci sljedeće godine. Ako je vrijeme pojedinoga dana lijepo, sunčano ili maglovito ili pak kišovito, vjeruje se da će takvo biti i u pojedinom mjesecu od siječnja do prosinca sljedeće godine. Na Svetu Luciju sije se i božićna pšenica kao simbol plodnosti, novog života i njegove obnove. Što je pšenica ljepša, gušća, zelenija, vjerovalo se ili se vjeruje da će takva biti i sljedeća godina. Ona je i danas neizostavan ukras brojnih domova, ali često ne razmišljamo o njezinu značenju. Poslije Božića pšenica se davala pticama ili peradi kako se taj dar Božića ne bi uništio. No, običaji su uvijek na neki način bili povezani s društvenim okupljanjima, pa su nekad dječaci obilazili kuće s dobrim željama. Primjerice, kod Bunjevaca bi čestitari ukućanima zaželjeli da kvočka čvrsto sjedi na jajima, a ukućani bi ih darivali jajima ili drugim. Kako je sv. Lucija i zaštitnica očiju, taj se dan nisu radili ručni radovi.

Malotko danas njeguje ove stare običaje, vjerovanja naših predaka. Ako tko to i čini, često ne razmišlja o značenju toga običaja. Ali je zato sve više prisutna potrošačka groznica, Crni petak i brojna sniženja, prekomjerna i suvišna kupnja koja zaokuplja ljude baš onda kad bi najmanje trebalo. Dakako, to potiču brojni promidžbeni programi na televiziji i društvenim mrežama kao i trgovački centri koji se nadaju što većoj zaradi. Kupuje se sve i svašta, ono što je zaista potrebno i korisno, ali i ono nepotrebno i suvišno što se poslije blagdana često i vraća u trgovine kako bi se zamijenilo ili čak ostaje neupotrijebljeno, pa i bačeno.

A onda prođu blagdani i opet zaboravljamo na sve, i na tradiciju i na običaje, zaokuplja nas samo siva i često prazna svakodnevica u kojoj ne nalazimo vremena za društvena okupljanja. Vrijeme iščekivanja, vjere, radosti i pokore zamjenjuje jurnjava kroz dane, tjedne i cijelu godinu. Bez razmišljanja o najvažnijim stvarima, o smislu i cilju ljudskog postojanja.

S. B.

GLASNIKOV TJEDAN

„Naime, 1992. godine donesena je odluka o razdvajanju dotadašnje institucije Hrvatskosrpskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma u Budimpešti, koja je djelovala na Trgu ruža.”

Posljednjeg tjedna u studenome obilježena je 30. godišnjica budimpeštanskog HOŠIG-a nizom događanja nazvanih „Tjedan hrvatske kulture u HOŠIG-u”.

Današnji HOŠIG jedan je od nasljednika škole koja je utemeljena poslije Drugog svjetskog rata u Pečuhu i Budimpešti 1946. godine. Najprije je to bila osnovna škola, potom učiteljska škola pa gimnazija. Bile su to do razdvajanja hrvatskosrpske osnovne, učiteljske škole i gimnazije. Na današnjem mjestu i u današnjoj zgradi Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i đački dom (HOŠIG) djeluje od 30. kolovoza 1996. godine, a prva samostalna školska godina samostalne hrvatske škole bila je 1993./1994.

Naime, 1992. godine donesena je odluka o razdvajanju dotadašnje institucije Hrvatskosrpskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma u Budimpešti, koja je djelovala na Trgu ruža (Rózsák tere) u budimpeštanskom VII. okrugu dok je đački dom bio u Ulici Mihály Munkácsyja u VI. okrugu.

Bio je to do razdvajanja jedan nastavnički kolektiv, a od osamostaljenja u školskoj godini 1993./1994. u istoj su zgradi gotovo tri godine djelovale dvije škole – hrvatska i srpska – s posebnim programom, nastavničkim kolektivom i proračunom. To nije moglo ići na duge staze, a i otežavalo je potpuno osamostaljivanje, te je odlukom mađarske vlade počela izgradnja nove zgrade za hrvatsku školu, a Srbi su dobili prostore na Trgu ruža. Tako se počeo graditi novi hrvatski vrtić, škola, gimnazija i đački dom, za što je tadašnja Samouprava grada Budimpešte osigurala zemljište te je 1995. godine počela izgradnja čiji je pokrovitelj bio tadašnji mađarski premijer Gyula Horn. Uložilo se tadašnjih 750 milijuna forinti, a glavni je graditelj bila tvrtka CO-NING d.o.o. iz Hrvatske. Novi školski centar otvoren je 30. kolovoza 1996. godine i u njemu je započela nova školska godina 1996./1997. Čula se tad poruka: sačuvajte svoj materinski jezik, to je neprocjenjivo blago kao najvrednija baština dobivena od vaših roditelja. Tadašnja ravnateljica nije željela nizati obećanja, ali je rekla kako će,

ugledajući se na tisućljetnu mudrost naših pradjedova, pošteno, savjesno i časno priionuti poslu.

Trideset je godina i malo i puno. Moj se sin rodio prije 30 godina i u sebi nosi sve ono što ga je oblikovalo u odgoju i školstvu Hrvata u Mađarskoj tijekom 16 godina boravka u njemu, sve prednosti i sve nedostatke. Tijekom trideset godina trideset je generacija maturanata maturiralo u HOŠIG-u. Ako je bilo i deset maturanata godišnje, i to je 300 osoba. Ali mislim da je to i veći broj, nisam točno pobrojila. I tu je tajna u brojkama, tko se i gdje krije iza te brojke. U tome se vidi kako je škola, narodnosna škola, ispunila svoju narodnosnu zadaću.

Kako na svojoj mrežnoj stranici donosi HOŠIG, njegovo je poslanje biti u službi hrvatske narodnosne zajednice. Donosim tek nekoliko rečenica koje sam izabrala s HOŠIG-ovih stranica.

„Prema pedagoškom motu našeg nastavničkog tijela, škola nam je ustanova usmjerena ka čovjeku, djetetu, mjesto predaje saznanja i vrijednosti. Naš je najvažniji zadatak mnogostrani razvoj osobnosti, očuvanje hrvatskog identiteta, te predaja nakupljenih spoznaja i vrijednosti.

Temeljnim ciljem smatramo da naši učenici hrvatskog podrijetla sačuvaju i ojačaju svoj nacionalni identitet, hrvatski jezik i kulturu. (...) Posredovanje u prijenosu znanja i normi, što proizlazi iz poziva ustanove, preko usvajanja jedinstvene, mađarske i specijalno hrvatske kulture, tradicija i običaja, proces je pomoću kojega će iz škole izaći građani – državljani odani svojoj domovini, koji ujedno imaju i jak hrvatski identitet.

Uvjereni smo da će naši učenici nakon završetka škole imati ulogu u hrvatskom narodnosnom javnom životu, da će povećati samoorganizacijsku sposobnost svojih civilnih organizacija i društava, te da će uspješno raditi na daljnjem razvoju mađarsko-hrvatskih gospodarskih, kulturnih, znanstvenih i turističkih veza. Sve to u znaku jačanja prijateljstva dvaju naroda, koje povezuje gotovo 900-godišnja zajednička povijest.”

Branka Pavić Blažetin

Ministrica Nina Obuljen Koržinek u posjetu Budimpešti

Ministrica kulture i medija Republike Hrvatske Nina Obuljen Koržinek svoj službeni posjet Budimpešti započela je posjetom Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i đlačkom domu u Budimpešti.

U školskoj auli okupili su se svi učenici, školsko osoblje, ravnateljica, a svi su zajedno već sam ulazak ministricu pozdravili gromoglasnim pljeskom dobrodošlice.

Ravnateljica HOŠIG-a Ana Gojtan u uvodnom je govoru pozdravila ministričine suradnike, veleposlanika RH u Mađarskoj Mladena Andričića, i druge. Ministrici se obratila ovim riječima: „Vaš posjet ujedno je i poruka naše matice da znaju za nas, cijene naš rad i uložene napore radi postizanja veće konkurentnosti naših učenika, očuvanja vrednota hrvatske kulture i proširenja hrvatsko-mađarskih odnosa. Ova je godina posebna jer slavimo 30. obljetnicu samostalnosti škole, koju ćemo proslaviti u okviru Tjedna hrvatske kulture sljedeći tjedan.”

Ministrici u čast učenici HOŠIG-a izveli su svečani program koji je bio splet pjesme, plesa, kazivanja poezije. Program je vodila gimnazijalka Kamilla Szabados. Plesna skupina „Tamburica” otplesala je koreografije bunjevačkog i šokačkog plesa, a uvježbala ih je Andrea Bálint. Učenica 8. razreda Lilla Bengyeszkov kazivala je pjesmu Stipana Blažetina, a maturantice Ena i Nevena Kujundžić izvele su pjesmu „Duša Hrvata” Ivana Tolja. Kao šećer na kraju učenici nižih razreda osnovne škole otpjevali su pjesmu „Nek’ živi ljubav” Srebrnih krila.

Nakon prigodnog programa ministrica se obratila prisutnima: „Draga djeco, dragi učitelji, nastavnici! Beskrajno mi je drago što

Nina Obuljen Koržinek i János Csák (Foto: János Csák)

smo danas mogli posjetiti vašu školu i uživati u ovom programu. Dirnuta sam. Za nas u Hrvatskoj posjet ovakvim školama i zajednicama poput vaše ima jednu posebnu vrijednost, kad vidimo koliko se ljubavi ulaže u njegovanje našeg jezika i kulture. To što vi u Mađarskoj njegujete hrvatsku kulturu i hrvatske običaje veliko je bogatstvo i za jednu i za drugu državu. Vi ćete u budućnosti doprinosti tomu da naši narodi u miru i pošto-

vanju žive kao i prije nas. Čestitam od srca na velikoj 30. obljetnici te čestitam vašim nastavnicima, učiteljima, roditeljima koji su vas doveli u ovu školu i prenijeli vam ljubav prema hrvatskoj kulturi i jeziku.” Ministrica je za ovu prigodu školi na poklon donijela puno knjiga za razne uzraste.

Nakon posjeta HOŠIG-u ministrica se, koja je u Budimpeštu stigla na poziv mađarskog ministra kulture i inovacija Jánosa Csáka, uputila u Muzej lijepih umjetnosti. Ondje je dvoje ministara potpisalo Program kulturne suradnje između Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske i Ministarstva kulture i inovacija Mađarske. Program se odnosi na razdoblje od 2023. do 2026. godine, a njime se učvršćuje prijateljstvo Mađarske i Hrvatske te predstavlja temeljni ugovor za suradnju u području kulture i umjetnosti: od izvedbenih umjetnosti i glazbe do vizualnih umjetnosti i kulturne baštine. Ministrica Obuljen Koržinek u svojem je govoru istaknula: „Posebnu pozornost posvećujemo programima koji potiču aktivnosti naših manjina, hrvatske u Mađarskoj i mađarske u Hrvatskoj, te sam uvjeren kako će potpisani program mnogim umjetnicima dati poticaj i novo nadahnuće za buduću suradnju.”

Ministrica Nina Obuljen Koržinek u posjetu HOŠIG-u

Glavne aktivnosti koje su obilježile petogodišnje razdoblje rada HDS-a

U svojem govoru na Danu Hrvata, koji je održan 11. studenoga u Velikoj Kaniži, predsjednik HDS-a Ivan Gugan sumirao je rad Hrvatske državne samouprave u 2023. godini, ali i u razdoblju od 2019. do danas. Govor donosimo u cijelosti.

Poštovani uzvanici, poštovani gosti, drage Hrvatice i Hrvati. Nastavljajući višedesetljetnu praksu obilježavanja Dana Hrvata nakon susreta u drugim regijama gdje žive Hrvati, evo nas ponovo u Zalskoj županiji kako bismo zajedno slavili i uživali u bogatoj kulturi pomorskih Hrvata.

Pored slavlja prilika je to i za sumiranje svega što je Hrvatska državna samouprava činila u proteklom razdoblju glede proširenja kulturne autonomije, kako se nosila s izazovima ili kakve je uspjehe postigla. Današnji Dan Hrvata posljednji je u ovom mandatu naše Skupštine, stoga ću vas u narednih nekoliko minuta pokušati izvijestiti o glavnim aktivnostima koje su obilježile ovo petogodišnje razdoblje.

Iza nas su godine koje su prošle u znaku pandemije i krize prouzročene ratom u Ukrajini. Sjetimo se samo lockdowna 2020., kada nismo smjeli izlaziti na ulice, pa zabrane svih programa, druženja i okupljanja. Ostavilo je to negativne posljedice na život hrvatske zajednice i tek se možda ove godine vraćamo na staro. Tijekom tih tragičnih mjeseci izgubili smo vrijedne, gotovo i nenadoknadive članove naše manjine. A kada smo mislili da će biti lakše, počeo je rat sa svojim strahotama i tragedijama, koji je uzrokovao gospodarsku krizu koju i danas osjećamo.

Uspirkos svim nedaćama uspjeli smo ostvariti većinu svojih strateških ciljeva predviđenih na početku mandata.

Kako smo i tada naznačili, naš fokus usmjeren je na obrazovanje, razvoj hrvatskog školskog sustava u Mađarskoj odnosno uključenje mladih u javni život naše zajednice.

U skladu s time uspjeli smo realizirati dva kapitalna projekta. U Obrazovnom centru Miroslava Krležje otvorena je nova zgrada gimnazije. Nema više nastave na hodnicima ili auli, učenike i nastavnike čekaju moderne učionice i atraktivni kabineti. Danas je to jedna od najljepših i najmodernijih obrazovnih ustanova u gradu.

U Santovu je nakon preseljenja iz stare, stogodišnje i pomalo oronule zgrade ujesen 2022. u impozantnu suvremenu usta-

Predsjednik HDS-a Ivan Gugan sumirao je rad Hrvatske državne samouprave u 2023. godini

novu ostvaren dugogodišnji san učenika, roditelja i djelatnika škole. Ostaje nam još jedna zadaća: osiguranje uvjeta za pokretanje gimnazije u Sambotelu. Vjerujem da ćemo uz podršku Vlade Mađarske i Republike Hrvatske i taj projekt uspješno realizirati i na taj način riješiti pitanje infrastrukture hrvatskih obrazovnih ustanova za narednih nekoliko desetljeća.

Pored obrazovanja među prioritetima je uključivanje mladih u kulturni i društveno-politički život hrvatske manjine u Mađarskoj. Na tom putu velik iskorak očekujemo od najnovije institucije HDS-a: Hrvatskog internata Collegium Croaticum. Za mlade studente osigurali smo adekvatne uvjete u Budimpešti, a od rujna i u Pečuhu, s ciljem da ih usmjeravamo, poučavamo, potičemo na aktivnije sudjelovanje u javnom životu naše zajednice, da stvorimo novu hrvatsku inteligenciju.

U prijašnjem mandatu utemeljili smo kulturne centre u Pomurju i Podravini, a 2019. otvorena je nova zgrada Kulturnog centra bačkih Hrvata u Baji, vjerujem, na veliko zadovoljstvo naših Bunjevaca, Šokaca i Raca. Centar je od tada ugostio mnogobrojne posjetitelje na raznim znanstvenim, kulturnim i obrazovnim programima i dobro

suraduje s bačvanskim samoupravama te civilnim udrugama.

Nakon više od tri desetljeća djelovanja 2022. obnovljena je i zgrada kluba Augusta Šenoae. O uspješnosti tog projekta najbolje svjedoče pomalo iznenađena i oduševljena lica posjetitelja te činjenica da je Klub bio kandidat na natječaju za najljepše obnovljenu zgradu u gradu Pečuhu.

Isto tako obnovljen je i proširen objekt našeg odmarališta Zavičaj u Vlačićima na otoku Pagu, a proširena je i podružnica Ureda Hrvatske državne samouprave u Pečuhu.

Od projekata koji su u tijeku spomenut ću da je pri kraju izgradnja višenamjenskog izložbenog prostora u Kulturnom i sportskom centru „Josip Gujaš Džuretin“ u Martincima te da je ovih dana počela i obnova sjedišta Hrvatske državne samouprave u Budimpešti.

Nakon tragičnog potresa u Zagrebu i Banovini dali smo potporu za obnovu Glazbene škole u Petrinji, osigurali ljetovanje 100 djece u našem odmaralištu u Vlačićima te pomagali u obnovi oltara crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije na Remetama.

Dakako, Hrvatska državna samouprava nije bila aktivna samo na polju infrastrukturnih projekata. Održali smo svake godine

– osim, naravno, u vrijeme pandemije – sve naše tradicionalne priredbe kao što su Croatiada, Državno hodočašće, Tamburaški festival, Dječji festival, Ljetni festival, miCROfon, Dan hrvatskog školstva, Dan hrvatskog tiska, Kobasijada, Usavršavanje pedagoga. Tomu smo dodali i neke nove, pokazalo se, vrlo uspješne programe. Tu ću spomenuti kako zahvaljujući velikom zalaganju članica Odbora za vjerska pitanja naše Skupštine od 2021. svake godine organiziramo dječji vjerski kamp kao i hodočašće mladih u Međugorje. Oba su programa okupila velik broj mladih kojima je bilo važno i na taj način potvrditi svoju pripadnost manjinskoj i vjerskoj zajednici.

Od znanstvenih projekata koje je inicirala i financirala Hrvatska državna samouprava izdvojio bih knjigu prof. dr. Dinka Šokčevića „Kratka povijest Hrvata u Mađarskoj“ te monografiju „Povijest i kultura Hrvata u Mađarskoj“. Vrijednost je prvog izdanja među inim što na hrvatskom i mađarskom jeziku prikazuje povijest svih subetničkih skupina Hrvata u jednoj knjizi, dok će monografija biti kapitalno znanstveno izdanje hrvatske manjine u Mađarskoj.

Među kapitalne projekte ubrajam i postavljanje spomenika u Baji 2021., a ovog ljeta i poprsje u Kalači prosvjetitelju i preporoditelju, publicistu i piscu, pokretaču vjerskih i društvenih događaja u Podunavlju, kalačkom biskupu Ivanu Antunoviću. Tako smo odali počast jednom od najvećih sinova bačkih Hrvata.

Sve smo te projekte uspjeli ostvariti financijskim sredstvima Vlade Mađarske te uz materijalnu potporu Vlade Republike Hrvatske, koja se u proteklom razdoblju skoro udeseterostručila. Hvala i jednoj i drugoj vladi, koje su prepoznale važnost tih projekata, a vjerujem kako će i u budućnosti podržavati naše ideje koje služe za dobrobit hrvatske zajednice u Mađarskoj.

Kao što dobro znate, 2022. održani su parlamentarni izbori. Na listi Hrvatske državne samouprave u Mađarski parlament prema broju glasova kao drugi od svih manjina ponovno je ušao hrvatski glasnogovornik, naš zastupnik Jozo Solga.

Dakako, nekoliko riječi moram kazati i o rezultatima popisa stanovništva i padu broja Hrvata u odnosu na 2010. Za neke dublje analize bit će prilika u narednom razdoblju,

no i iz dosadašnjih podataka vidimo da naša zajednica stari, da je iseljavanje mladih iz nekih područja sve intenzivnije i da se gubi materinski jezik. Vjerojatno su to najveći problemi s kojima se moramo suočiti i zajedno tražiti rješenja.

Kako sam i na početku rekao, mandat Skupštine Hrvatske državne samouprave približava se kraju, što znači da su pred nama manjinski izbori, i to vjerojatno 9. lipnja sljedeće godine. Zadaća je svih nas da se pripremimo, da u tih 137 naselja, šest županija i glavnom gradu gdje će oni biti raspisani nađemo sposobne kandidate koji će služiti Hrvatima u Mađarskoj, da i nadalje ostanemo važan faktor u manjinskoj politici Mađarske te među Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

I na kraju, zahvalio bih Vladi Mađarske i Republike Hrvatske, svim pojedincima, ustanovama, udrugama, državnim, županijskim i mjesnim tijelima, našem glasnogovorniku, koji su na bilo koji način pomogli radu Hrvatske državne samouprave.

Isto tako zahvaljujem organizatorima i sudionicima kulturnog programa današnje večeri i, naravno, čestitam svim dobitnicima nagrade.

XI. Međunarodni znanstveni skup Dijete i jezik

Na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku 12. i 13. listopada 2023. održan je XI. Međunarodni znanstveni skup „Dijete i jezik“ s temom „Jezik udžbenika – udžbenici jezika“. Suorganizatori skupa bili su Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti te Centar za znanstveni rad u Vinkovcima. Na skup se odazvalo 69 izlagača i 40 slušača, a održana su četiri plenarna izlaganja.

Udžbenici jezika i udžbenici općenito predstavljaju temeljni izvor znanja učiteljima i učenicima i, kako se na skupu pokazalo, oni su i putovi kojima se prenose kulturne vrijednosti, razmjenjuju ideje i svladavaju znanja. Također su iznesena najnovija saznanja o modernim tehnologijama te izazovima s kojima se u današnje doba u Hrvatskoj i okolnim državama susreću edukatori, autori, izdavači, učitelji i učenici. Na skupu su sudjelovali i izlagači iz Mađarske.

Morana Plavac i Mirjana Šibalin s Visoke škole Józsefa Eötvösa u Baji te Emina Berbić Kolar s osječkog sveučilišta zajedno su izlagale na temu „Čitanke – čuvarice jezičnoga identiteta Hrvata u Mađarskoj“. Autorice su za rad izabrale čitanke pod naslovom „Narodopis“, autora Đure Frankovića, koja sadržava brojne tekstove koji se odnose na dječje igre, dramske prikaze, recitacije, čestitke, pjesme, priče iz života iz krajeva u kojima žive Hrvati iz Mađarske. Cilj je njihova rada na temelju navedene čitanke izvesti korpus riječi, izdvojiti riječi karakteristične za Hrvate u Mađarskoj, podijeliti ih prema značenjskim poljima te na temelju toga utvrditi važnost čitanke u očuvanju rječničkoga korpusa kao temelja jezičnoga i kulturološkoga identiteta.

Timea Bockovac s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Pečuhu i Valentina Sabolić iz obrazovnoga centra Miroslava Krležu u Pečuhu zajedno su izlagale na temu „Tematska analiza udžbenika narodopisa hrvatske manjine u Mađarskoj“. Cilj je toga rada analitički prikaz udžbenika za Narodopis (čitanke i antologije) od 5. do 12. razreda koji su službeno u uporabi kako bi se uputilo na to u kojoj mjeri odgovaraju didaktičko-metodičkim standardima i zahtjevima, a i

Dio sudionika skupa

svojoj primarnoj funkciji, tj. jačanju (manjinske) nacionalne svijesti učenika. Tijekom kvantitativne analize tekstnih vrsta prema interakcijskom cilju (gnosogeni, kopersonalni, ergotipni, kalogeni, religiotropni, ludofilni), odnosno prema tematskim strukturama (deskriptivni, narativni, ekspozicijski, argumentacijski i instrukcijski) obratile su pozornost na mogućnosti poticanja kreativnosti, zastupljenost kognitivnih razina te analizu sadržaja, jezika i ilustracija. Posebno su izdvojeni tekstovi pisani na dijalektima i zavičajnim govorima Hrvata u Mađarskoj, odnosno oni koji se odnose na njihovu matičnu državu, Hrvatsku. Rezultati dobiveni tom analizom bit će korisni pri izradi nove generacije udžbenika za hrvatski narodopis.

Branka Pavić Blažetin • Foto: Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

Dan mađarske znanosti na Visokoj školi Józsefa Eötvösa u Baji

Visoka škola Józsefa Eötvösa 15. studenoga organizirala je tradicionalni znanstveni skup u povodu Dana mađarske znanosti. U okviru programa sudionike su čekala plenarna i sekcijaska izlaganja, dodjela nagrada i radionice.

Goste je pozdravila rektorica dr. Ibolya Szinger dr. Szilágyi, a konferenciju otvorio visokoškolski profesor dr. habil. Attila Sándor Tóth, član Znanstvenog odbora i urednik časopisa „Danubius Noster“.

Publika je mogla čuti dva plenarna predavanja na temu namijenjenu učiteljskom i gospodarskom obrazovanju. Mária Bajzáth, pedagoginja bajke i šume, kreatorica programa pedagogije bajke „Riznice narodnih priča“ održala je predavanje „Narodne priče – Priče i pripovijedanje u službi odgojne znanosti“. Na poziv Visoke škole dr. Cecília Mezei, sveučilišna docentica na Sveučilištu „István Széchenyi“, viša znanstvena suradnica u Centru za ekonomska i regionalna znanstvena istraživanja izazvala je pozornost publike svojim izlaganjem „Ozelenjavanje Europe, ozelenjavanje gradova“.

Zaklada za Visoku školu „József Eötvös“ i ove je godine raspisala kreativni natječaj za studente i nastavnike Visoke škole za priznavanje njihovih znanstvenih i umjetničkih aktivnosti. Tom prigodom svečano su uručene nagrade nagrađenim studentima i visokoškolskim profesorima.

Poslijepodne rad se odvijao u trima sekcijama, a predavači skupa izvjestili su o svojim rezultatima i istraživanjima. Visoka škola ugostila je inozemne goste iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Rumunjske i Srbije.

U program su bile uključene i radionice. Mária Bajzáth održala je stručnu radionicu o metodama i alatima pedagogije folkloru u „Riznici narodne priče“. Visokoškolska asistentica Zsuzsanna Tóth Szűcs predstavila je jednostavne tehnike samospoznaje i igre.

Dio predavača

Manifestaciju su popratile dvije prigodno priređene izložbe. Izložba o Máriji Bajzáth i programu pedagogije narodnih priča koji je ona razvila prikazuje kako priče i pripovijedanje mogu služiti znanosti o obrazovanju.

Poslijepodne rad je nastavljen u trima sekcijama, a uz gospodarsku sekciju i sekciju za izobrazbu pedagoga rad se odvijao i u sekciji za izobrazbu pedagoga na stranim jezicima čija je voditeljica bila dr. sc. Morana Plavac. Predavači iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije održali su sadržajna i zanimljiva izlaganja na razne teme. Izdajamo hrvatske autore i njihova izlaganja na hrvatskom jeziku – Krunoslav Mikulan: „Hrvatski i višejezični tekst na zajedničkim austro-ugarskim i mađarskim novčanicama 1800. – 1946.“, Đuro Blažeka: „Prijedlog koncepcije izrade rječnika poljoprivrednog nazivlja u

međimurskom dijalektu“, Vladimir Legac i Katarina Šinjori: „Dvojezičnost hrvatskih Rusina i njihovi stavovi prema stranim jezicima i učenju stranih jezika“, Anica Bilić: „Poetska klimatologija u sonetu ‘Jesenje veče’ Antuna Gustava Matoša“, Mihaela Blažeka Draganić: „Transformacija biblijske priče o Suzani u Marulića i Vetranovića“, Rene Čipan Banja: „Početnice Ivana Mihalovića kao (ne)nositeljice jezičnih promjena pri kraju 19. i u prvim desetljećima 20. stoljeća“, Ana Marija Posavec: „Reprezentacija prognaničkih iskustava u romanu ‘Hotel Zagorje’ Ivane Bodrožić“, Morana Plavac: „Putovanje Dunavom“.

Zanimljivu suvremenu temu koju predstavljamo kratkim sažetkom izložile su Matea Jančić i Draženko Tomić: „Feminizacija odgojno-obrazovnog sustava iz filozofsko-odgojne perspektive“. Neki se poslovi svrstavaju u „muške poslove“ – građevinski poslovi, transport, rudarstvo, teški fizički poslovi – a neki koji zahtijevaju veću preciznost za „ženske poslove“ – delikatan ručni rad, kućanski poslovi, zdravstvena i socijalna skrb. Feminizacija učiteljskog poziva započela je u 19. stoljeću i traje i danas. Ovdje feminizacija znači veće sudjelovanje žena u radu. Prema podatcima Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske (2022.) četiri od pet zaposlenih u obrazovnom sustavu su žene. Strateški pristup i promišljen kurikulum mogu stvoriti obrazovni sustav koji podržava jednakost, različitost i toleranciju. Poster je zajednički rad studentice i njezina mentora.

S. B.

Rad u sekcijama

Hrvatski dan i Susret hrvatskih folklornih društava u Mađarskoj

U organizaciji Hrvatske samouprave Semelja 21. listopada u semeljskom Hrvatsko-mađarskom kulturnom centru održan je Hrvatski dan i Susret hrvatskih folklornih društava u Mađarskoj.

Prepuna dvorana u kojoj su bili folkloristi koji su pristigli iz Budimpešte, Baje, domaćini iz Baranje, gosti iz općine Semelji – sela Kešinci, gosti iz Barče i Lukovišća vrvjela je životom na radost predsjednika Hrvatske samouprave Semelja Miše Šarošća i zastupnika Mije Mijatovića i Józsefa Kumlija. Kumli je i načelnik Semelja i najzaslužniji je što je Semelj prije dvije godine dobio moderno zdanje kulture: Hrvatsko-mađarski kulturni centar. Njegovo je zadovoljstvo bilo tim i veće kad je centar vidio u funkciji koju su mu Semeljčani i namijenili, mjesto okupljanja i druženja, širenja kulture i čuvanja nacionalnog identiteta. Pogotovo na dan semeljske bučure i zaštitnika sela svetog Vendelina.

KUD „Ladislav Matušek“

KUD „Bunjevačka zlatna grana“

Moderatorica večeri Milica Klaić Taradija pozdravila je okupljene, među njima posebice povjerenika mađarske vlade i parlamentarnog zastupnika Pétera Hoppála, glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozu Solgu, predsjednika Hrvatske državne samouprave Ivana Gugana, generalnog konzula Dragu Horvata i načelnika općine Semelji Grgu Lončarevića. Okupljenima su se potom obratili predsjednik Hrvatske samouprave Semelja Mišo Šarošć, generalni konzul Drago Horvat, predsjednik HDS-a Ivan Gugan, parlamentarni zastupnik Péter Hoppál. Na Susretu hrvatskih folklornih društava u Mađarskoj sudjelovali su: KUD „Bunjevačka zlatna grana“ iz Baje, KUD „Podravina“ i KUD „Drava“ iz Podravine, „Hrvatska izvorna folklorna grupa“ iz Budimpešte, Muška pjevačka skupina „Kešinački mališani“ iz Kešinaca, KUD „Ladislav Matušek“ iz Kukinja.

Hrvatska izvorna folklorna grupa

Kulturno-umjetničko društvo „Bunjevačka zlatna grana“ već 50 godina njeguje folklorno blago Bunjevaca. Članovi su jako ponosni što im je u listopadu 2012. godine uručeno priznanje „Odličje za narodnosti Bačko-kiškunske županije“, a 2020. godine odličje „Za narodnosti grada Baje“.

Dva združena kulturno-umjetnička društva iz Podravine, KUD „Podravina“ iz Barče i KUD „Drava“ iz Lukovišća, uvijek oduševave za-

jedničkim temperamentnim nastupom. Tako je bilo i ove večeri, kad im se među ostalim pridružio i voditelj KUD-a „Tanac“ József Szávai.

KUD „Podravina“ iz Barče utemeljen je 2006. godine. KUD „Drava“ iz Lukovišća djelovao je još u davnim 60-im godinama, potom se formirao ponovno 80-ih godina, a sadašnji KUD djeluje od 2007. godine. Ta dva KUD-a pokušavaju zajedničkim snagama očuvati folklornu baštinu (ples, pjesmu, glazbu, nošnju, običaje) podravskih Hrvata u Mađarskoj. Prati ih TS „Misija“ iz Pečuha.

Hrvatska izvorna folklorna grupa osnovana je 1996. godine na inicijativu Antuna Kričkovića. Izvorna grupa više je puta gostovala u matičnoj domovini i na priredbama širom Mađarske kao i u budimpeštanskim kvartovima. Ovom prilikom predstavili su se s gradišćanskim plesovima i pjesmama.

Kulturno-umjetničko društvo „Kešinci“ iz Kešinaca osnovano je 1966., a posljednjih 19 pri KUD-u djeluje Muška pjevačka skupina „Kešinački mališani“. Oni su dosad nekoliko puta gostovali u emisiji „Slavonsko veselje“, na „Bečarfestu“ u Babinoj Gredi, Smotri pjevačkih skupina u Đakovu, a nastupili su već i u Semelju.

Preteča KUD-a „Ladislav Matušek“ zbor je s 14 članova utemeljen 2000. godine u Kukinju. Cilj je KUD-a čuvanje i predstavljanje kukinjske i baranjske baštine, ali i baštine Hrvata u Mađarskoj. KUD je u svibnju 2010. godine dobio zlatni stupanj na smotri folkloru u Ráckevi, a 2011. godine i zbor i orkestar nagrađeni su istom titulom u Pečuhu. KUD je nositelj priznanja „Za Kukinju“, koje mu je uručeno 2022. godine.

Branka Pavić Blažetin

U agoniji Miroslava Krleže

Pečuška premijera predstave *U agoniji*, nastale u koprodukciji Kazališta Virovitica i Hrvatskog kazališta Pečuh u režiji Darija Harjačeka, održana je 19. listopada 2023. Svaki Krležin dramski komad postaviti na pozornicu velik je izazov.

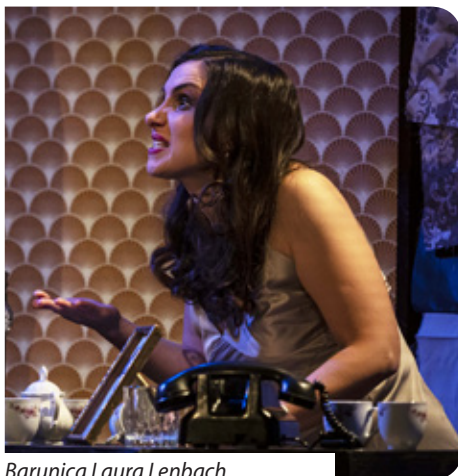

Ekipa predstave „U agoniji“

Svjesna je toga dramaturginja predstave Dora Golub, koja između ostalog ističe: „Prihvatiti se zadatka inscenacije kanonskog teksta kao što je *U agoniji* Miroslava Krleža, često proglašavana njegovim najuspjelijim dramskim ostvarenjem pa i vrhuncem hrvatske dramske književnosti uopće, pothvat je koji može biti dočekan sa strepnjom, strahopoštovanjem, nelagodnom, predrasudama, otporom ili, s druge

U agoniji

Barunica Laura Lenbach

strane, znatnom umjetničkom ambicijom (i ponovno strepnjom). Jer čak i kad odbacimo teret nataloženih superlativa ispisanih u čast Krležinu geniju, ostajemo suočeni s bespoštednom snagom monolitne dramaturške strukture njegovih djela te zapletena, intelektualno prenapregnuta diskursa i prepoznatljiva književnog stila. Premda navedena drama nedvojbeno iziskuje utjelovljenje u scenskom izrazu koji može održati punoću i bravuroznost Krležina jezika te eksplozivnost svoje unutarnje dinamike kroz glumački aparat, psihofizičko i intelektualno iscrpljivanje

Laura i Ivan

glumačkog subjekta na kojem izvedba Agonije inzistira – napose u tročinskoj verziji za čiju smo se inscenaciju odlučili – kao da zorno objelodanjuje Gavellinu tezu o iščeznuću 'zasebne funkcije dramske riječi' baš u trenutku kad ona dospijeva do svojeg maksimuma."

Radnja se zbiva 1922. u salonu uz galanterijsku radnju barunice Laure Lenbach rođ. Glembay, udane za bivšeg (austro-ugarskog) konjaničkog potpukovnika baruna Lenbacha. Lenbach je pijanica i kartaš koji je u novoj državi već bio u zatvoru zbog političkih razloga. Bavi se kupovanjem konja za bogatog skorojevića, a nezadovoljstvo zbog tog položaja izražava i jakim antisemitskom notom. Laura je osjećajna i diskretna te svoju imovinsku i društvenu degradaciju, u kojoj je prisiljena mukotrpno raditi s mušterijama koje za nju znače poniženje, podnosi hrabro i sa stilom. Lenbach joj svakodnevno na

TRENUTAK ZA PJESMU

Nekoj dievi...

Djevojka neka zaklela se,
I nebom, zemljom uklela se:
Da za me marit više neće,
Ni pogledat me okom neće.

Al kad me ona gdje usrije
Ta psovkom mene kruto bije:
Ja takov sam i takov sam,
Ja djavo baš iz pakla sam.
Aj čudne dieve – čudne bune,
A jer me tako – jer me kune!
A jer si život utaman gubi –
Za glavu ljudi – još me ljubi!

Nikola Tordinac

razne načine, pa i prevarom, izvlači novac, a pritom se žali zbog izgubljenog statusa časnika i plemića te je ucjenjuje prijateljnom da će se ustrijeliti. Laurin intimni prijatelj, odvjetnik dr. Ivan Križovec, također plemić iz mađarskih vremena koji se međutim prilagodio novoj državi te je čak i kandidat za ministra, dolazi u radnju kao i svake večeri. Majstor kazuistike i verbalnih ekshibicija duhovito se tuži na birokratiziranu pravdu. Razgovara s Lenbachom pristojno i s razumijevanjem za njegovu situaciju, a u dijalogu s Laurom pokazuje interes za glazbu i razumijevanje slikarstva. Laura i Križovec su ljubavnici. Laura se tuži na nepodnošljivost svoje bračne veze – Lenbach ne pristaje na rastavu, a Križovcu je to povod za opširne refleksije o „psihoerotičnoj hemisferi“ i „ženidbenopravnim okvirima“ suvremenog braka. Laura bi željela moći se jače pouzdati u njegovu prisutnost. On obično

svraća u prolazu, pa je i večeras, kad se ona nadala da će ostati s njom, zauzet službenom večerom.

Uloge: Igor Golub (dr. Ivan Križovec), Vlasta Golub (Madeleine Petrovna), Goran Koši (barun Lenbach), Irena Tereza Prpić (barunica Laura Lenbach) i Goran Smoljanović (policijski pristav). Scenografkinja je Vesna Režić, skladatelj Damir Šimunović, kostimografkinja Ana Mikulić, oblikovatelj svjetla Domagoj Garaj.

„Raditi Krležinu *Agoniju* nikad ne bi trebalo bez razloga i ambicija, a upravo smo mi imali ambiciju napraviti modernu dramsku predstavu koja se na neki način pokušava odmaknuti od klasičnog Krleže i ulazi u neki novi prostor same produkcije te smatram da je publika mogla uživati u uzbudljivoj predstavi. Ulaziti u neko osuvremenjivanje je rizično, jer svako vrijeme govori nešto svoje. Zadržali smo se u Krležinu vremenu, a on

govori o vremenu i društvu koje se mijenja te koje pokušava nametnuti ljudima život bez ljubavi. Glavna junakinja *Agonije* bori se upravo protiv tog i smatram da je ova odlična ekipa uspjela iznijeti jedno veliko djelo i da smo napravili jednu fantastičnu predstavu”, istaknuo je redatelj Dario Harjaček.

„Predstava *U agoniji*, čije autorske intencije ovaj tekst nastoji sažeti, dramska je predstava u punom smislu te riječi, utemeljena na agoni iz naslova, borbi za život i smrt muškarca i žene, primordijalnog para tako važna Krležinoj dramaturgiji, zaraćenih ljubavnika Adama i Eve, u glem-bajevskom ciklusu prerušenih u (malo) građanski kostim, no jednako animalnih i neurasteničnih onkraj granica napora u hiperintelektualnom verbalnom nadmetanju”, ističe dramaturginja Dora Golub.

Branka Pavić Blažetin

Foto: László Tóth

GARA – Kako je nedavno garsku javnost izvijestio Edmond Bende, ovih dana završena je obnova vitraja župne crkve svetog Ladislava u Gari. Posljednji, novi vitraj ugrađen je na mjesto koje je dosad bilo prazno. Na vitraju je zaštitnik crkve ugarski kralj sv. Ladislav. Kao pokretač i organizator obnove, koja je započela obnovom bunjevačko-hrvatskih vitraja i nastavila se obnovom njemačkih, Edmond Bende zahvalio je svima koji su na bilo koji način pomagali ostvarenje projekta, kao i radionici Díszüveg Kopp za izvrsno obavljene radove. Foto: E. Bende

Teatar Gavran u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu

Teatar Gavran 24. studenoga gostovao je u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu sa svojom hit-komedijom „Na kavici u podne“. Tko ne voli okus prve jutarnje kave? Ako i ne volite taj mnogima omiljeni jutarnji napitak, kavicu Teatra Gavran možete zavoljeti. „Na kavici u podne“ iznimno je topla kazališna predstava koja donosi priču o majci i sinu čije životne situacije pratimo kroz razgovore uz kavicu, a popraćeni su duhovitim komentarima. Kad im život zakuca, oni se kucnu (no ne kavicom nego travaricom). Usponi i padovi, suze i smijeh, a sve uz toplu šalicu mnogima omiljenog jutarnjeg napitka – kave. U predstavi glume Mladena Gavran i Vedran Komerički. Autor je i redatelj Miro Gavran, dramaturginja Dina Vukelić, izbor scenografije potpisuje Jakov Gavran, izbor kostima Đurđa Janeš. Oblikovatelj je svjetla Mario Vnućec, oblikovatelj tona Neven Zebić, a izvršna producentica Antonia Furjan.

BPB

Vitraj ugarskog kralja sv. Ladislava, zaštitnika župne crkve u Gari

GOSTOVANJE KUD-A „GRADIĆI“ U SENANDRIJI

U Senandriji je 12. studenoga 2023. godine održan Međunarodni folklorni festival na kojem je nastupilo i Kulturno-umjetničko društvo „Gradići“ iz Velike Gorice. Na festivalu se predstavilo 15 KUD-ova iz Meksika, Slovačke, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije, Ukrajine i Austrije.

Kulturno-umjetničko društvo „Gradići“

Predsjednica KUD-a „Gradići“ Gordana Kovačić otkrila nam je da društvo postoji kontinuirano još od 1979. godine i ima sto aktivnih članova odnosno tri plesačke, dvije tamburaške i jednu vokalnu sekciju. Najmlađi član ima četiri godine. Nekoliko članova svira tradicijska glazbala poput gajdi, mandoline, dipli, dvojnice i samice. Nastupali su diljem cijele Europe, 2007. godine imali su turneju u Australiji, a 2015. u Južnoj Americi. KUD „Gradići“ u svojem repertoaru ima folklorne plesove iz cijele Hrvatske s posebnim naglaskom na folklor svojeg kraja, Turopolja.

Posljednji put nastupili su u Mađarskoj prije 15 godina u Barči, a na festivalu u Senandriji predstavili su se s koreografijom iz turopoljskog kraja „Masoka“. S velikim brojem izvođača i u turopoljskim nošnjama bili su jedini izvođači koji su nastupili uz živu glazbu.

Zanimljivo je da su muški članovi KUD-a nosili turopoljsku *podgutnicu*, tj. maramu svezanu na hrvatski način (*a la Croate*), iz

koje se razvila današnja kravata – crveni rubac koji su prema narodnim običajima djevojke i žene čvorom vezivale izabranicima svojeg srca pod vratom (gutom) prije odlaska u vojnu službu kao znak ljubavi i sjećanja na njih i dom. Noseći rubac, mladić bi pokazivao vjernost djevojci, a o tom običaju u hrvatskom narodu svjedoče mnoge pjesme i narodne predaje.

Crveni je rubac bio dio odore vojnika Turopoljskog banderija, jedne od postrojbi Hrvatske vojske, kao i hrvatskih konjanika koji su ušli u službu francuskoga kralja Luja XIV. u 17. stoljeću. Marama svezana na hrvatski način posebno se svidjela kralju te se taj modni detalj, po Hrvatima nazvan kravata, s ulica Pariza proširio čitavom Europom i poslije i svijetom kao dio visoke mode. Podgutnicu u njezinu izvornom obliku možemo vidjeti i danas kao dio turopoljske nošnje, ali i na odori članova Turopoljskog banderija za vrijeme važnih gradskih, županijskih i državnih manifestacija.

Jednu takvu podgutnicu uručili su kao dar i veleposlaniku RH u Mađarskoj dr. sc. Mladenu Andriću pri posjetu veleposlanstvu dan poslije festivala.

Festivalu su nazočili i predstavnici veleposlanstva RH u Mađarskoj, diplomatski savjetnik Bruno Lopandić, tajnica Martina Poljak te predsjednik Hrvatske samouprave Senandrije Đuro Benković.

Iz Velike Gorice u Senandriju

Kršul

Predsjednik Milanović odlikovao vlč. dr. Antona Kolića

Dana 25. listopada predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović odlikovao je zaslužne umjetnike, znanstvenike, gospodarstvenike, sportaše i udruge, među njima i vlč. dr. Antona Kolića.

Anton Kolić s odlikovanjem koje mu je uručio predsjednik RH Zoran Milanović

„Danas je ovdje tridesetak ljudi i udruga koji su odlikovani zbog toga što su ostvarili rezultate koji su mjerljivi. Po tome se razlikuju od svih onih koji rade, koji predano daju sebe da bi postigli nekakav cilj u zajednici ljudi koju nazivamo društvo“, rekao je predsjednik Zoran Milanović na svečanosti u Uredu predsjednika Republike na kojoj je uručio odlikovanja zaslužnima. Predsjednik Milanović predao je 21 odlikovanje i devet povelja Republike Hrvatske.

Tako je Redom hrvatskog pletera odlikovan i vlč. dr. Anton Kolić za izniman doprinos u promicanju moralnih i društvenih vrednota dugogodišnjim pastoralnim i socijalnim

radom u Gradišću, Republika Austrija, te pružanju nesebične pomoći prognanicima i potrebitima. Dodajmo kako velečasni Anton Kolić uvijek kad je potrebno služi svete mise na hrvatskom jeziku u zapadnoj Mađarskoj u naseljima gdje žive gradišćanski Hrvati. Velečasni Kolić u mirovini je od 2015. godine. U mirovini još češće misli Hrvatima u Kisegu, Šopronu, Undi, Bika, Židanu i u Čepregu. Upravo u Undi proslavio je 2019. godine svoju zlatnu misu. Živi u mjestu Lutzmannsburgu u Austriji blizu mađarske granice (hrvatski Lučman, mađarski Locsmánd).

Branka Pavić Blažetin
Foto: predsjednik.hr

VLČ. DR. ANTON KOLIĆ

Gospodin dr. Anton Kolić se je rodio 23. septembra 1944. ljeta na Istri u selu Glavani, kot sedmo dite u porodici Kolić, u koj je vladao kršćanski duh. Ljeta 1958. je stupio u sjemenišće u Pazinu, studirao je teologiju na Visokoj teološkoj školi u Zadru i Rijeki. Juniuša 1969. zaređen je za duhovnika u porečkoj katedrali, otkud pelja put u naselje Juršići. Od 1971. služi Boga i narod svoj u Austriji, Frakanavi, Dolnjoj Pulji, Velikom Borištofu i u razni drugi austrijski fara. Najdulje je bio u marijanskom svetišću Ratištofu, otkud ide i u mirovinu 2015. ljeta. Do 1979. ljeta je bio dušobrižnik u Frakanavi i nadležan za mladinu u hrvatskom dekanatu. Potom je do umirovljenja 2015. ljeta bio farnik i čuvar marijanskoga svetišta u Ratištofu. Onde je učvrstio hrvatska i ugarska shodišća.

Jur 47 ljeti mašuje za Hrvate u Kisegu, a gustokrat posjećuje vjernike i u Nardi, Šopronu, Plajgoru, Bika, Čepregu, kot i hodočasno mjesto Peruške Marije. Od 2017. ljeta na prošnju mjesne hrvatske samouprave s biskupskom dozvolom redovno služi mašu i na Undi sa židanskim farnikom Štefanom Dumovićem.

FIĆEHAZ – Mjesna i hrvatska samouprava Fićehaza, mjesni pjevački zbor i Zaklada za razvoj Fićehaza 18. studenoga priredili su Susret pjevačkih zborova. Ta tradicionalna priredba priređuje se već dugi niz godina, a mjesni pjevački zbor na nju poziva partnerske zborove kako bi pjevali hrvatske i mađarske popevke i družili se. Na susretu su od hrvatskih zborova nastupili Ženski pjevački zbor iz Mlinaraca odnosno domaći zbor Ženski pjevački zbor Fićehaza.

SANTOVO – Vrijeme došašća obilježava se paljenjem svijeća i u Santovačkoj hrvatskoj školi. Paljenje prve svijeće održano je 1. prosinca. Paljenje druge svijeće 5. prosinca uveličao je velečasni János Sóti, koji je od 4. do 6. prosinca u santovačkoj župnoj crkvi vodio trodnevnu duhovnu pripremu hrvatske zajednice. Slijedi paljenje treće svijeće 15. prosinca i četvrte svijeće 21. prosinca, svaki put s početkom u 9:30. Kako nas je obavijestila ravnateljica škole Marija Žužić Kovács, tradicionalni božićni program učenika hrvatske škole u Santovu održat će se 20. prosinca u 16 sati.

GARA – U okviru seoskih adventskih svečanosti mjesna hrvatska samouprava organizira paljenje treće adventske svijeće 16. prosinca u 16 sati. Kako nas je obavijestio predsjednik samouprave Martin Kubatov, nakon četiri godine Materice će ponovno proslaviti na sam blagdan bunjevačkih majki (koji se slavi treće nedjelje došašća) – u nedjelju 17. prosinca u 14 sati. Program počinje u župnoj crkvi misnim slavljem na hrvatskom jeziku koje će predvoditi somborski župnik dekan vlč. Josip Štefković, a crkvenim pjesmama uljepšati Orkestar „Bačka“. Uslijedit će prigodni kulturni program u mjesnom Domu kulture uz zajedničku večeru okupljenih, a za dobro raspoloženje pobrinut će se domaći Orkestar „Bačka“.

POPIS STANOVNIŠTVA 2022.

Hrvati u Šomođskoj županiji

U odnosu na 2011. godinu u Šomođskoj županiji broj pripadnika hrvatske narodnosti 2022. niži je za 28,55 %, broj Hrvata za 16,91 %, da im je hrvatski materinski jezik izjasnilo se 49,15 % osoba manje, a hrvatski u obitelji i prijateljskom krugu govori 47,69 % osoba manje nego prije 11 godina. Uz dosadašnjih 13 sad je 14 naselja s više od 25 pripadnika. U Balatonbogláru, gdje je prije 11 godina bilo samo četvero pripadnika narodnosti i isto toliko Hrvata, sad ih se izjasnilo 36. No, nitko se nije izjasnio da mu je hrvatski materinski jezik te da govori hrvatski. Barča je i dalje mjesto s najvećim brojem pripadnika hrvatske narodnosti (237) i Hrvata (201), što je 13,51 odnosno 14,11 % manje nego 2011. godine. Najmanje je „stradao” i materinski jezik, čije je opadanje ispod županijskog prosjeka. Uostalom, situacija je od naselja do naselja drukčija. Najveći porast zabilježen je u Novom Selu, gdje je pripadnika hrvatske narodnosti za 16,42 % i Hrvata za 22,39 % više, dok se po materinskom jeziku izjasnilo čak 66,66 % više. Hrvatski u obitelji i prijateljskom krugu govori 33,73 % više njih. Slijedi Nagyatád s porastom od 26 % odnosno 43 %, ali je materinski jezik i broj onih koji ga govore u obitelji i prijateljskom krugu opao za 23 odnosno 52 %. Blagi porast zabilježen je i u Izvaru u broju pripadnika narodnosti (za dva), a u broju Hrvata za 15,90 %. Međutim, broj onih koji su se izjasnili da im je hrvatski materinski jezik te da govore hrvatski u obitelji i prijateljskom krugu opao je za 11 odnosno čak za 71 %. U Dombolu, Rasinji i Balatonbogláru nitko se nije izjasnio da mu je hrvatski materinski jezik te da govori jezik u obitelji i prijateljskom krugu. Iako su se u Tomašinu 33 osobe izjasnile da govore hrvatski, nitko se nije izjasnio da mu je hrvatski materinski jezik.

S. B.

Naselja u kojima prema podacima iz popisa postoje uvjeti za raspisivanje izbora za narodnosne samouprave 2024. godine

		2011.	2022.	%
Šomođska županija	pripadnik hrvatske narodnosti	1548	1261	- 28,55
	Hrvat po narodnosti	1355	1126	- 16,91
	materinski jezik hrvatski	820	417	- 49,15
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	1015	531	- 47,69
Barča	pripadnik hrvatske narodnosti	274	237	- 13,51
	Hrvat po narodnosti	234	201	- 14,11
	materinski jezik hrvatski	160	100	- 37,50
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	190	123	- 35,27
Bojevo	pripadnik hrvatske narodnosti	57	55	- 3,51
	Hrvat po narodnosti	54	55	+ 1,85
	materinski jezik hrvatski	53	4	- 92,5
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	55	17	- 59,10
Daranj	pripadnik hrvatske narodnosti	73	25	- 65,76
	Hrvat po narodnosti	76	25	- 67,11
	materinski jezik hrvatski	36	6	- 83,34
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	47	6	- 87,24
Tomašín	pripadnik hrvatske narodnosti	52	57	+ 9,61
	Hrvat po narodnosti	49	56	+ 14,28
	materinski jezik hrvatski	26	-	- 100
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	30	33	+ 10,00
Rasinja	pripadnik hrvatske narodnosti	65	40	- 38,05
	Hrvat po narodnosti	65	40	- 38,05
	materinski jezik hrvatski	32	0	- 100
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	29	0	- 100
Dombol	pripadnik hrvatske narodnosti	41	31	- 24,40
	Hrvat po narodnosti	41	31	- 24,40
	materinski jezik hrvatski	41	-	- 100
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	41	-	- 100
Lukovišće	pripadnik hrvatske narodnosti	185	90	- 51,36
	Hrvat po narodnosti	162	80	- 50,62
	materinski jezik hrvatski	104	26	- 75,00
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	162	37	- 77,17

		2011.	2022.	%
Potonja	pripadnik hrvatske narodnosti	121	63	- 47,94
	Hrvat po narodnosti	114	53	- 22,53
	materinski jezik hrvatski	101	28	- 53,51
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	110	50	- 54,55
Brlobaš	pripadnik hrvatske narodnosti	64	39	- 39,17
	Hrvat po narodnosti	58	38	- 34,49
	materinski jezik hrvatski	34	7	- 79,42
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	54	17	- 68,52
Novo Selo	pripadnik hrvatske narodnosti	114	135	+ 18,42
	Hrvat po narodnosti	109	134	+ 22,93
	materinski jezik hrvatski	75	125	+ 66,66
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	95	128	+ 34,73
Izvar	pripadnik hrvatske narodnosti	50	51	+ 2
	Hrvat po narodnosti	44	51	+ 15,90
	materinski jezik hrvatski	9	8	- 11,12
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	21	6	- 71,43
Kapuš	pripadnik hrvatske narodnosti	141	90	- 36,18
	Hrvat po narodnosti	116	76	- 34,49
	materinski jezik hrvatski	39	26	- 33,34
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	50	21	- 58
Nagyatád	pripadnik hrvatske narodnosti	65	82	+ 26,15
	Hrvat po narodnosti	53	76	+ 43,39
	materinski jezik hrvatski	17	13	- 23,53
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	34	16	- 52,95
Balatonboglár	pripadnik hrvatske narodnosti	4	36	+ 900
	Hrvat po narodnosti	4	36	+ 900
	materinski jezik hrvatski	-	0	-
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	-	0	-

HRVATSKI *glasnik*
Čitajte i širite Hrvatski glasnik,
tjednik Hrvata u Mađarskoj!

Mala stranica

Veseli božićni kolači

Došlo je vrijeme kad već polako odbrojavamo dane do Božića – svima nam najdražeg blagdana. To je vrijeme kad se veselimo mirisima koji ispunjavaju naše domove: miris cimeta, medenjaka, toplog čaja, kuhanog vina, vanilije, naranče, limuna, meda... Ako tražite način za dodatno unošenje božićnog duha u svoju kuću, predlažem da s članovima obitelji pečete božićne kolače. Naravno, nijedan Božić ne može proći bez tradicionalnih medenjaka, ali isto tako možemo se poigrati s nekim modernijim idejama. Uvijek je zanimljivo stol upotpuniti nečim veselim, nečim što će nam izvući osmijeh na lice. Mi smo vam pripremili recepte za kolače koje je vrlo jednostavno napraviti i koji će ujedno prigodno ukrasiti blagdanski stol.

Božićni muffini u obliku sobova

Prvo ispecite bilo kakve muffine, kakve najviše volite, a zatim slijedi ukrašavanje. Za ukrašavanje vam je potrebno sljedeće:

- šlag-krema s okusom čokolade ili neka druga krema po želji
- 1 običan šlag ili 1 dcl slatkog vrhnja za šlag
- okrugli keksi za njušku
- M&M bomboni (za nos)
- pereci za rogove
- šlag za oči
- čokoladne kuglice za zjenice

Priprema: Izaberite svoj najdraži recept za bilo koje muffine. Bilo bi dobro da su od čokolade ili jednostavno u onaj osnovni dodajte malo kaka. Izmiksajte šlag po

uputama s vrećice. Šlag stavite u vrećicu za ukrašavanje i, ako nemate okrugli nastavak, samo škarama izrežite maleni otvor. Šlag-kremu od čokolade također pripremite prema uputama s vrećice. Premažite muffine, stavite jedan okrugli keks kao njušku, dodajte perece kao rogove, šlagom s pomoću vrećice nacrtajte oči i malu točkicu nasred njuške na koju ćete naljepiti crveni bombon umjesto nosa. Na mjesto očiju nalijepite male čokoladne kuglice kao zjenice.

Božićni kolači u obliku božićnog drvca

Ovaj je kolač vrlo ukusan, ujedno je i jednostavan za pripremu, a i prekrasno izgleda na božićnom stolu.

Potrebni su vam sljedeći sastojci:

- 150 g tamne čokolade (80 % kaka)
- 150 g maslaca
- 3 jaja
- 120 g šećera
- sok 1 naranče
- 100 grama brašna
- 1 vrećica praška za pecivo
- šećerne zvjezdice i čokoladni štapići (za dekoraciju)

Priprema: Otopite čokoladu s maslacem u jednoj zdjeli. U zdjeli srednje veličine umutite jaja, dodajte šećer i sok od naranče. Po želji možete dodati i cimet ili muškati oraščić. Pričekajte da se rastopljena čokolada ohladi i dodajte je u smjesu s jajima. Umiješajte rastopljenu čokoladu i maslac tako da dobijete glatku smjesu. Kad ste izmiješali, dodajte brašno u koje ste unaprijed umiješali prašak za pecivo i dobro izmiješajte. Zatim ulijte u tepsiju u koju ste unaprijed stavili papir za pečenje. Pecite 20-30 minuta na 180 stupnjeva. Kad je kolač ispečen, izrežite na trokutaste oblike, kao da su borovi, i ukasite čokoladnim štapićima i zvjezdicama (kako je na fotografiji).

Zvjezdice

Potrebni su vam sljedeći sastojci:

- 250 g brašna
- 75 g šećera
- 125 g maslaca
- 1 vanilin-šećer
- prstohvat soli
- pola žličice praška za pecivo
- 1 jaje
- naribana korica i sok pola limuna

Priprema: Prvo izmiješajte brašno, šećer, sol, prašak za pecivo, maslac, jaje, naribanu koru i sok od limuna. Kad ste sve sastojke sjedinili, stavite u hladnjak na pola sata. Nakon toga razvaljajte i izrežite zvjezdice. Keksiće pecite na temperaturi od 180 stupnjeva otprilike 15 minuta, tek toliko da rubovi blago porumene. Kad se ohlade, možete ih premjestiti u kutiju. Ako ih ztvorite, mogu stajati i više od 10 dana.

ZAHVALA OD RODNOG MJESTA

Sretan rođendan, Naš Karči!

Žitelji rodnog mjesta počasnog građanina sela, sveučilišnog profesora, zamjenika rektora u miru fakulteta u Sambotelu dr. Karla Gadanjija pripremili su prekrasno iznenađenje za profesorov 80. rođendan. U Seoskome domu u Keresturu 23. listopada okupili su se mnogobrojni žitelji, učenici osnovne škole, predstavnici bivšeg i sadašnjeg sastava mjesne i hrvatske samouprave, udruge vatrogasaca, raznih kulturnih udruga, župe, rodbina i obitelj te bivši kolege i studenti iz Hrvatske i Slovenije kako bi izrazili zahvalu profesoru za sva njegova dobra djela i zaželjeli mu zdravlja i sreće u povodu rođendana. Za tu prigodu Hrvatska samouprava Kerestura objavila je dvojezično izdanje o životu i djelu profesora pod naslovom „Murától a Muráig“ („Od Mure do Mure“), a Kulturno društvo „Kerestur“ u Zavičajnoj i spomen-kući keresturskih Hrvata uredilo je izložbu o njegovu životnom putu i priznanjima pod naslovom „Uspomene životnoga puta prof. dr. Karla Gadanjija“. Gradonačelnik Velike Kaniže László Balogh podario ga je zlatnim prstenom s grbom grada zahvalivši mu za pomoć na raznim poljima. Profesoru su čestitke izrazili i zastupnik u Mađarskom parlamentu Péter Cseresnyés i počasni konzul Republike Hrvatske dr. Atila Kos te mnogobrojni prijatelji i znanci.

Prof. dr. Karlo Gadanji u društvu bivših ravnateljica i sadašnje ravnateljice keresturske škole

Profesora dr. Karla Gadanjija u Keresturu svi dobro poznaju, zovu ga „Naš Karči“. Iako je već odavno otišao iz rodnog mjesta, nikad ga nije zaboravio. I dandanas prati njegov razvoj, potpomaže njegove institucije, organizacije, mlade žitelje, zalaže se na raznim mjestima za njegov napredak. Za profesorov 80. rođendan školarci i učiteljice spremali su se s programom jer su mu i oni zahvalni. Naime, prof. dr. Karlo Gadanji 2005. godine osnovao je Fondaciju za stipendiranje četiriju najboljih učenika iz škole te nagradu za istaknutu učiteljicu. Tijekom godina 76 učenika primilo je stipendiju, a 19 nastavnika dobilo je priznanje za istaknut rad na polju obrazovanja. Profesor Gadanji oduvijek se ponosio svojim hrvatstvom i svojim kajkavskim narječjem, upravo su se zbog toga na rođendanskoj svečanosti učenici i učiteljice prisjetili mladog dječaka – profesora iz 1950. godine, kad

su još u selu i djeca govorila kajkavsko narječje. „Kak se rad vuči te mali Karček, morti se zaresna pe za popa vučit kak bi to mama negva štela? Ve 1950. leta se samo to vidi kaj je spameten, jako se rad vuči, komaj čaka kaj bo se znal. Kak se plakal da je zbetežal i neje mogel v školu iti. Ve butaste stanem – tak se narekal.“ Ispričali su anegdotu o profesoru. „Karči bače“ i danas je vrlo svjež, bistar. Pozvali su ga na malo natjecanje s mladima, a trebamo priznati da je u nekim disciplinama bio najbolji. Predsjednica Hrvatske samouprave Kerestura Anica Kovač u ime hrvatske zajednice sela s tortom i predajom dvojezične knjige čestitala mu je rođendan, a čestitkama su se pridružili mnogi drugi sa simboličnim darovima. Gradonačelnik Velike Kaniže László Balogh predao je rođendanski dar od pomurskoga grada: zlatni prsten s grbom grada zahvaljujući time za pomoć

na raznim poljima. Inače je profesor osim stipendije dodijelio i zlatni prsten sambotelške Visoke škole „Daniel Berzsényi“ bivšem načelniku Kerestura Lajos Páviczu, bivšoj ravnateljici i predsjednici Hrvatske samouprave Kerestura Anici Kovač te predsjednici Kulturnog društva „Kerestur“ Erzsébet Kovács Deák zbog njihova rada na raznim poljima u Keresturu. Hrvatska samouprava Kerestura izdala je knjigu pod naslovom „Od Mure do Mure“ („A Murától a Muráig“), koja opisuje profesorov životni put. Uvršteni su u nju neki profesorovi znanstveni radovi, sjećanja iz djetinjstva, razgovori s njim, u izdanju su sabrani svi oni mladi koji su bili dobitnici stipendije, odnosno piše se i o tome gdje su se školovali, što su postigli. Uvrštene su i fotografije iz profesora života i s raznih događaja. Profesor iz godine u godinu poklanja djeci i djelatnicima mjesnog dječjeg vrtića, osnovne škole i samouprave uskrni dar. Nije zaboravio ni na kerestursku crkvu Svetog Križa, dao je izraditi oltarsku sliku i naslikati freske svetaca na strop crkve. Potpomagao je podizanje spomenika Križa Keresturaca, a kao ljubitelj nogometa više je puta podario Nogometni klub Kerestur raznim sportskim pomagalima, predmetima. Potpomagao je i druge mjesne civilne udruge, obnovu zavičajne i spomen-kuće, objavljivanje monografije o Keresturu odnosno pjesničke zbirke. Keresturci su kratkim programom i simboličnim darovima zahvalili profesoru za sve što je učinio za selo i njegove žitelje. Rođendanski program nastavio se kod Zavičajne i spomen-kuće keresturskih Hrvata, gdje ga je također čekao kratki program. Nakon toga otvorena je mala izložba o životnom putu dr. Karla Gadanjija koja će biti dio stalnog postava. Na otvorenju izložbe profesor je govorio o raznim pojedinostima iz svojega života i o vrijednostima koje je dobio od rodnog sela, iz kojeg je oduvijek crpio snagu. Posebno je istaknuo vrijednost hrvatske materinske riječi i kulture te tradicije – čime se uvijek ponosio, zbog čega se i on sam osjećao vrednijim.

„Za mene čuvanje i njegovanje tradicija znači predaju vrijednosti na predstojeće naraštaje. Naš život bio bi mnogo siromašniji bez njih. To je veza koja primorava na razmišljanje. Čovjek uvijek pripada jednoj zajednici, bez obzira na to što se udaljava od nje. Naši korijeni pripadaju ovamo. Možemo pokositi travu, ali njezini korijeni ostaju u zemlji i ponovno će istjerati. Ja sam sretan što sam rođen u Keresturu, što sam mogao živjeti ovdje i pohađati školu. Bez obzira na to što sam se udaljio od njega, uvijek ću se osjećati žiteljem Kerestura“, rekao je na rođendanskoj proslavi profesor Gadanji.

Beta

Škola tradicijskog pjevanja u Undi – projekt u okviru programa Erasmus+

Priručnik za učenje tradicijskog (klapskog) pjevanja

Sudionici Škole tradicijskog pjevanja u Undi

Još mjeseca rujna 2023. u Kulturnom domu u Undi nastavljen je rad Radionice tradicijskog (klapskog) pjevanja. Kako je već uobičajeno, uvodni dio bio je usredotočen na ponavljanje osnovnih znanja o vokalnoj tehnici te je ono bilo popraćeno praktičnim vježbama iz Kurikuluma i Priručnika za učenje tradicijskog (klapskog) pjevanja koji su svi polaznici dobili na uporabu nakon uvodnog okupljanja svih prijavljenih sudionika. Riječ je o vježbama za disanje i upjevanje, odnosno zagrijavanje glasa, te vježbama za razvijanje osjećaja za višeglasje i harmoniju.

U glavnom su dijelu polaznici radi usavršavanja svoje izvedbe radili na ponavljanju i uvježbavanju tradicijskih napjeva naučenih na svim dosadašnjim susretima Radionice, a to su tradicijski napjevi „Divojka je zelen bor gojila” iz Dalmacije, koje je za izvođenje na način klapskog pjevanja obradio Marko Rogošić, „Zaspalo je siročće”,

koje je za izvođenje na način klapskog pjevanja obradio Joško Čalet, te „Klinčaca mati mi”, gradišćansko-hrvatska narodna iz Unde. Navedeni tradicijski napjevi naučeni na prošlim susretima najprije su ponavljani i uvježbavani samostalno, a potom su se polaznicima pridružile i članice ŽVS-a „Biseri”.

Rad na usavršavanju izvedbe svih prije spomenutih tradicijskih napjeva bio je usmjeren ka što boljoj uvježbanosti programa koji će biti izveden u vidu kratkog koncertnog nastupa na diseminacijskom događanju na kojem će javnosti biti predstavljen cjelokupni tijek Projekta sa svim njegovim učincima i projektnim rezultatima. To su u prvom redu: Priručnik za učenje tradicijskog (klapskog) pjevanja i Kurikulum te provedba Radionica kao praktična primjena Priručnika i Kurikuluma.

ŽVS BISERI

Sretan rođendan!

Vilma Polyák (Polyák Imréné) 22. listopada slavila je u Gornjem Četaru svoj 90. rođendan u krugu voljene obitelji. U povodu okruglog rođendana slavljenici je čestitala i Mjesna samouprava Narde kao i Hrvatska samouprava Narde. Načelnica Narde Kristina Glavanić i zastupnici dviju spomenutih samouprava posjetili su gospođu Vilmu u Gornjem Četaru u domu njezine kćeri Anne, s kojom sad živi. Predali su joj i diplomu koju joj je mađarski premijer Viktor Orbán dodijelio u povodu 90. rođendana.

Gospođa Vilma rodila se kao Vilma Polyák od oca Ágostona Polyáka i majke Ágnes Verhás u Nardi. Udala se za Imrea Polyáka, također iz Narde. Nisu bili rođaci, samo im je prezime bilo isto. Imre je umro prije 34 godine, a njegovi roditelji zvali su se István Polyák i Ágnes Pezenhoffer. Vilma i njezin suprug Imre imaju troje djece: dvije kćeri i sina, reče mi njezina kći Anna Polyák Sallér. Gospođa Vilma ima šest unuka i jednu unuku te devet prauunaka, šest djevojčica i tri dječaka. Jedan joj je unuk svećenik Stefan Vukits, koji služi u Lovreti u Austriji.

Branka Pavić Blažetin

DUŠNOK – Dušnočanka Eszter Tamaskó sastavila je Racki adventski kalendar za razdoblje od 1. do 24. prosinca. Možete ga pratiti na Facebook profilu *Dusnoki rácok / Dušnočki Raci* svakoga dana otvarajući novi prozorčić. „Mislim da ova-ko nešto prije nije bilo. Za postove vezane uz povijest Dušnoka uvijek vlada veliko zanimanje. Budući da imam puno materijala, ponekad šaljivog, ponekad šokantnog, od sada pa do Božića dijelit ću po jedan s vama svaki dan. Otvarajući prvi prozor, možete vidjeti što je pisano o Dušnoku 1882. godine, primjerice po čemu su se razlikovali racki Hrvati. Ali kroz 24 dana bit će tu starih slika, recepata, običaja, podataka, tko su i odakle su Raci, a učit ćemo ponešto i racki. U sutrašnjem izlogu bit će jedan zaista smiješan podatak. Doznat ćemo koje je naselje u okolici bilo najpijanije 1882. godine te koliko je tada u Dušnoku bilo ‘budala i luđaka’. Mislim da bi nam se trebali pridružiti svi koje zanima Dušnok!”, stoji u pozivu Eszter Tamaskó.

Dušnok davnih godina

Racki kalendar dostupan je na poveznici:
https://calendar.myadvent.net/?id=z2q2hm6uavsl97xl71ak-7jbxl1a3hzz7&fbclid=IwAR06xsLhkp0__CgwPppjOCJ0l-tzKUqYH3plkemmluK18fSOTKG86SKhopRQ

KERESTUR / GORNJI KURŠANEC – Udruga Zrinskih kadeta vrlo dobro surađuje sa Zrinskom gardom Čakovec, a obje udruge čuvaju spomen na pjesnika i bana Nikolu Zrinskog VII., koji je rođen u Čakovcu. Dvije udruge međusobno sudjeluju na programima povezanim s poviješću Zrinskih. Na datum kad je Nikola Zrinski poginuo 1664., 18. studenoga, u Kuršanečkom lugu obilježena je 359. obljetnica smrti tog velikana. Na svečanom programu sudjelovali su i Zrinski kadeti te su nazočili predstavnicima mađarske diplomacije, izaslanica veleposlanika Mađarske u Republici Hrvatskoj Zsófia Gyöngyös, izaslanik gradonačelnika Sigeta Zoltán Varga, kapetan Sigetske utvrde Ferenc Salamon te načelnica Tiloša, na čijem području se nalazila utvrda Novi Zrin, Zita Kele.

Na terasi Katedre za hrvatski jezik i književnost

PEČUH – Kao i svake godine, i ove godine 20. studenoga zapaljene su svijeće na terasi Katedre za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu za sve žrtve Domovinskog rata i žrtvu Vukovara i Škabrnje. Na inicijativu lektora Borisa Kiša predstojnik Katedre dr. sc. Stjepan Blažetin okupio je profesore i studente, a odazvao se i generalni konzul Drago Horvat kako bi svi zajedno zapalili svijeće i odali počast svim žrtvama Domovinskog rata. *Izvor: Generalni konzulat*

PEČUH – Uz prigodan učenički program u pečuškoj Hrvatskoj školi „Miroslav Krleža” te uz otvorenje Multimedijske izložbe fotografija „Mirna reintegracija i pravo na dom” 17. studenoga obilježen je Dan sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje. Istoga dana u školi je održana Noć hrvatskog filma i novih medija. Preko dugometražnih i srednjometražnih igranih filmova te dokumentarnih i animiranih filmova učenici su mogli upoznati dio hrvatskog filmskog izričaja.

PEČUH – Hrvatsko kazalište Pečuh 14. studenoga ugostilo je HNK Osijek s predstavom Raya Cooneya „Dva u jedan” u režiji Olivera Đorđevića i izvedbi HNK Osijek. Radnja komedije „Dva u jedan” odvija se u jednom hotelu osamdesetih godina prošlog stoljeća, u vrijeme Čelične Lady Margaret Thatcher, a zabuna se zahuktava kad jedan od njezinih konzervativaca, jedan od ministara u vladi, pomisli da je odlična zamisao dovesti ljubavnicu u hotel u kojem je odsjeo sa svojom zakonitom suprugom.

BAJA – Samouprava Bačko-kiškunske županije u suradnji sa županijskom hrvatskom i njemačkom samoupravom 18. prosinca priređuje Županijski narodnosni dan. Na svečanost koja će se održati u županijskom Narodnosnom domu s početkom u 16 sati pozvani su županijski vijećnici te predsjednici mjesnih hrvatskih i njemačkih samouprava.